

MARIA-ANTÒNIA OLIVER O EL PLAER DE NARRAR EN
FEMENÍ

Alejandro Casadesús

Universitat de les Illes Balears

Maria-Antònia Oliver (Manacor 1946) és, amb tota probabilitat, una de les figures cabdals de la història de la novel·la policíaca en llengua catalana. La seva dedicació al gènere policíac forma part d'una extensa i prolífica carrera literària, que inclou reconeixements tan importants com la Creu de Sant Jordi de l'any 2007. L'obra d'Oliver resulta fonamental per a la història de la novel·la negra en català, ja que presenta per primera vegada la ficció de la novel·la negra més dura i urbana vista des de la perspectiva de la dona. A través del seu personatge femení, Lònia Guiu, investigadora privada de professió, les novel·les negres de l'autora destaquen pel tractament de temes com ara el feminisme, la realitat lingüística de les Illes Balears o el desenvolupament urbanístic.

Maria-Antònia Oliver es va interessar pel gènere policíac com a resultat d'una mena d'aposta amb Jaume Fuster. Les lectures de Dashiell Hammett i Patricia Highsmith van ser fonamentals perquè es llancés a l'aventura. Oliver inicià el seu camí literari en el gènere policíac amb el grup d'experimentació literària «Ofèlia Dracs».⁴⁷ El primer text que va publicar fou *On ets, Mònica?* (1983), relat breu que tracta la desaparició d'una dona, denunciada pel seu home. La feina de Lònia descobrirà que el responsable de la mort és el mateix marit, així com els motius que el

⁴⁷ Molts autors van formar part del col·lectiu «Ofèlia Dracs», que pretenia aportar al panorama català noves formes d'expressió literària experimentals: Joseph Albanell, Margarida Aritzeta, Jaume Cabré, Assumpció Cantalozella, Joaquim Carbó, Miquel Desclot, Joana Escobedo, Jaume Fuster, Isidre Grau, Josep M. Illa, Quim Monzó, Maria-Antònia Oliver, Carles Reig, Joan Rendé, Xavier Romeu, Josep-Lluís Seguí, Antoni Serra, Joaquim Soler, Roser Vernet i Vicenç Villatoro. La iniciativa d'aquest grup d'escriptors era experimentar amb diferents gèneres literaris (eròtic, policíac, ciència-ficció) en forma de relats breus compilats. Així destaquen *Deu pometes té el pomer* (1979), *Lovecraft, Lovecraft* (1981), *Negra i consentida* (1983), *Essa, Efa* (1985), *Bocato di cardinali* (1985) i *Misteri de reina* (1994).

van impulsar a assassinar-la. A aquest relat li seguirà la trilogia novel·lística formada per *Estudi en Lila* (1985), títol que suposa un homenatge a Arthur Conan Doyle, en concret a la seva obra *Estudi en Escarlata*; *Antípodes* (1988) i *El sol que fa l'ànec* (1994).

Estudi en lila presenta la investigació de dos casos: la desaparició d'una al·lota mallorquina i l'interès d'una antiquària en trobar tres homes que l'han intentat estafar. Lònia troba l'al·lota mallorquina, que va ser violada i que s'amaga de la seva família fins al punt d'arribar al suïcidi, i descobrirà per què realment la propietària del negoci estava tan interessada en trobar els homes, un interès que res té a veure amb els seus negocis sinó amb una violació en la qual van participar els tres.

Antípodes trasllada l'acció a Austràlia, continent on Lònia decideix viatjar per intentar oblidar el que havia succeït en el primer cas. Allà descobrirà una xarxa internacional de prostitució i tràfic il·legal de persones que té una ramificació a Mallorca, on tornarà per esbrinar-ne les connexions. L'obra suposa per a la detectiva haver de sofrir molt, físicament i psicològica, en un esforç que, finalment, li permetrà descobrir qui es troba darrere de la xarxa de prostitució a l'illa.

El sol que fa l'ànec s'inicia també amb la recerca d'una al·lota desapareguda. Durant la investigació, que portarà la protagonista a Alemanya, apareix com a tema recurrent una cançó aparentment tradicional mallorquina, fet per al qual Lònia Guiu no troba explicació. El final de l'obra descobrirà una xarxa de pederàstia organitzada per empresaris mallorquins i amb la connivència de la Policia Local.

Les tres novel·les policíiques de Maria-Antònia Oliver han estat traduïdes a l'alemany i a l'anglès. Al francès ho han estat *Antípodes* i *Estudi en Lila*, publicades a la *Série Noire* de l'editorial Gallimard, fet que podria explicar la seva fama internacional. *Estudi en Lila* ha estat traduïda al neerlandès i al portuguès.

Lònia Guiu és el personatge principal de la sèrie de novel·les i, des del començament de la sèrie, exerceix de detectiva privada amb una

agència pròpia.⁴⁸ El personatge adapta la tradició «hard-boiled» femenina procedent dels EUA i representada per autores com Sara Paretsky o Sue Grafton, una influència que la mateixa autora reconeix:

Però jo cercava dones que escriguessin novel·les policiaques, i fins que no vaig descobrir Patricia Highsmith i Margaret Millar, no vaig estar tranquil·la. I, a més a més, després vaig descobrir Amanda Cross, Barbara Wilson, Antonia Fraser, Marcia Muller i sobretot, Sara Paretsky i Sue Grafton. Són dones que fan novel·les policiaques, amb moltes de les pautes del gènere, però trastocant-les i donant-los un traç feminista. No són novel·les pamflet, però la societat hi és criticada durament des d'un punt de vista diferent. Jo he escrit tres novel·les policiaques perquè el col·lectiu Ofèlia Dracs va decidir fer un llibre de contes policíacs i vaig escriure un conte amb un personatge que després vaig voler utilitzar més (PONS: 2004, 112).

Lònia no consumeix alcohol pràcticament mai —quan ho fa s'engata de seguida, com li passa a Austràlia— i gaudeix del suc de taronja natural. És vegetariana, no demostra cap interès per les feines domèstiques, col·lecciona pintallavis i no vol formar una família o tenir un fill, com apunta *Godsland* (2002a, 349).⁴⁹ Tot i això, Lònia Guiu demostra ser molt sensible, ja que pateix per tot allò que ha de veure i experimentar en el decurs de la seva feina:

Em vaig posar a plorar sense saber per què.
[...] Em vaig asseure a la butaca —és un dir— dels clients i vaig continuar plorant a raig fet, sense voler reprimir-me gens ni mica. Plorava pel Quim, per mi, per na Cristina, per en Henry, i perquè estava contenta de tornar ser a Barcelona, al meu despatx, i perquè no enyorava gens ni mica Austràlia (OLIVER: 1988, 119).

Així mateix, Lònia mostra una gran solidaritat per les víctimes i, en canvi, no demostra aquesta sensibilitat i interès per la seva família. Quan

---

⁴⁸ El lector sabrà durant el desenvolupament del personatge al llarg de les obres que Lònia havia treballat primer com a vigilant a uns grans magatzems per evitar robatoris per part dels clients.

⁴⁹ Com succeeix amb Palau i Camps, la mare del personatge principal li recrimina que no s'hagi casat encara: «I encara no t'has casat, i amb s'edat que tens ja no te voldrà cap i homo...» (1994, 136)

es troba fora de Mallorca el seu contacte és nul, mentre que, quan és a l'illa, s'allotja a casa de la seva tia Antònia, germana de la mare, que acull la neboda. Tot i aquesta quasi inexistent relació, Lònia visita el seu germà i la seva mare, descrits per Godsland (GODSLAND: 2002a, 350) com «un hermano hipócrita y paleta, y una madre hipocondríaca que se siente avergonzada de la profesión de su hija, y defraudada porque ésta no se haya casado, cumpliendo así con las normas patriarcales de la buena hija».

Una altra característica de la investigadora és el seu caràcter fort i impulsiu, de vegades excessivament accelerat, que li comporta molts maldecaps, discussions i tensions. En ocasions, Lònia no pot refrenar la seva tendència a respondre, a donar la seva opinió, sense tenir en compte les possibles conseqüències per a ella o per a la investigació. Moltes de les seves errades són resultat d'aquest impuls irrefrenable, sobre el qual reflexiona el personatge. Certs temes, certes actituds i situacions li molesten especialment i és en aquell moment quan reacciona de manera impulsiva. Per exemple, no suporta els jocs amb el seu nom:

—Lonnie, què et passa? Estàs enfadada?

—No estic enfadada. I no em diguis Lonnie, cony! Em dic Lònia, em sents? Em varen posar Apol·lònia quan vaig néixer, i no m'agrada. Al meu poble em deien Polita, i tampoc no m' agradava. En Quim s'entesta a dir-me Paloni, i em treu de solc. I ara tu em dius Lonnie, i em fas sentir ridícula. Em dic Lònia, entesos? Lònia! (OLIVER: 1988, 96).

Lònia és molt activa i insisteix molt per obtenir la informació que necessita, motiu pel qual la seva presència incomoda molts personatges. La mentida i la gran capacitat d'improvisació formen part del seu mètode de treball i és capaç de fer-se passar per periodista d'una revista amb la qual té una relació d'amistat i col·laboració esporàdica, o d'inventar-se al moment una història sobre la seva vida com fa en dues ocasions a *Antípodes*, on fingeix ser a Palma una al·lota búlgara i a Austràlia munta una història molt llarga que inclou una senyora major que acaba de conèixer. La variant «hard-boiled» exigeix del personatge principal que sigui capaç de rebre agressions físiques constants i, com no, que sigui també capaç d'exercir la violència quan la situació ho requereix, tot i que, a diferència del que succeeix amb els seus col·legues literaris masculins, l'ús de la

violència afecta psicològicament el personatge. Els atacs que rep la protagonista són molt contundents i Lònia, experta en arts marcial, aplica una tècnica molt efectiva quan s'ha de defensar dels homes:

Va ser una fracció de segon. El de darrere, sense adonar-se'n, va afliurar l'estreta i jo ho vaig aprofitar. Vaig pegar estrebada i vaig deslliurar els braços. [...] Però de terra estant vaig poder pegar una potada als ous del de davant, que va cridar i es va cargolar, i quan el de darrere se tombava damunt meu per agafar-me, vaig ser jo qui el va agafar pel coll i li vaig fer una clau que el vaig deixar estarracat a terra (OLIVER: 1994, 142).

Lònia Guiu, en definitiva, recull la tradició «hard-boiled» feminista i representa el model de la dona alliberada que s'enfronta a situacions perilloses i violentes. La seva plena independència econòmica i personal, l'absència de lligams emocionals en temes com ara la maternitat i la família, en fan un personatge atractiu per als lectors, sobretot si analitzem el context social en què s'escriuen les obres. Tot i aquesta duresa, Lònia mostra també la seva part més sensible i humana amb els seus atacs de ràbia, dolor o impotència que es manifesten amb els plors i els renecs.⁵⁰

Les obres policíiques d'Oliver destaquen per un fort to de crítica social. Destaca la seva implicació feminista, sobre el qual la pròpia autora expressa la seva opinió:

A consciència jo no vull que la Lònia Guiu sigui feminista, sinó que faig que ho sigui la seva amiga Mercè. De vegades les feministes radicals volen ser més papistes que el Papa. Per això procuro evitar el radicalisme d'aquesta postura, encara que no sempre ho he aconseguit (DOMÍNGUEZ: 2003).

---

⁵⁰ Txema González (1993, 4) defineix de la següent manera Lònia Guiu: «Apolònia Guiu vive sola, dirige una agencia privada en Barcelona, tiene 35 años y quedaría definida como el prototipo del «progre de los 60». No profesa religión. Ni fuma ni bebe. Decididamente vegetariana, sólo come carne cuando se deprime y colecciona lápices de labios que nunca utiliza. [...] Su punto flaco es un gran sentimiento de culpabilidad. No usa armas, utiliza un *spray* o una pequeña porra eléctrica. Pero sobre todo es experta en el ataque básico de la defensa personal contra el macho: patada en la entrepierna. También, cada vez más aunque no del todo convencida, es feminista. No en vano, Lònia tiene éxito con los hombres, faceta ésta que sabe aprovechar».

El fet de presentar un personatge femení que actua en una societat patriarcal i masclista permet crear moltes situacions on existeix un abús per part de l'home, cosa que fa possible palesar aquest problema social des de la perspectiva de qui el sofreix. Les novel·les d'Oliver dibuixen una societat on els homes demostren molt poc respecte cap a la dona i es presenten agressius, violents i obsessionats amb el sexe. La violència masclista apareix en les tres obres. Les violacions, la prostitució, la pederàstia i el tràfic il·legal de dones per esclavitzar-les sexualment són temes recurrents i afecten també Lònia, que rep tres intents de violació i és obligada en una ocasió a prostituir-se.

En aquest context, els personatges masculins suposen un contrapès, el significat del qual alterna entre l'amistat i l'odi. D'aquesta manera apareixen representats tant personatges masculins que exerceixen la violència envers les dones i les exploten sexualment com d'altres que ajuden Lònia desinteressadament. El primer grup suposa el gran perill per a la detectiva i, per extensió, per a totes les dones i per a la societat en general. Com afirma Godsland (GODSLAND: 2002a, 352), la descripció d'aquest tema en les obres d'Oliver es caracteritza «por una incesante violencia masculina dirigida hacia la mujer u otros seres más débiles que el hombre y que se manifiesta en violaciones, asesinatos, golpes y otros maltratos físicos y psíquicos». Lònia Guiu, en un context corrupte i violent, usa la violència com a resposta per venjar-se pel que ha sofert i per defensar-se.

Quim, el seu ajudant, i Maiol, un policia a punt de la jubilació i amic de la família, formen part del segon grup i l'ajuden per amistat, sense demanar res a canvi. El primer actua com a contrapès, ja que orienta Lònia, la calma quan s'excita i la fa reflexionar sobre molts aspectes. Crida l'atenció que sigui un personatge homosexual qui més confiança li proporciona, ja que així ella no ha d'esperar mai cap insinuació de tipus sexual. En Quim també fa un gran servei a Lònia perquè aconsegueix certes informacions en moments concrets i perquè la salva quan ella es troba en perill, com succeeix en dues ocasions. En Maiol apareix al final de *El sol que fa l'ànec* i resulta una peça clau per ajudar Lònia quan es troba en una situació molt complicada.

En la lectura feminista del gènere policíac d'Oliver, els personatges femenins formen un grup unit i solidari, amb un suport mutu que els hi permet sentir-se protegides. Lònia recorre normalment a les dones per trobar ajuda o consol, amb les excepcions ja esmentades de Quim i Maiol. Com afirma Godslan (GODSLAN: 2002a, 350) el millor exemple es troba en *Estudi en Lila*, on el nombre de col·laboradores és important: Neus la fotògrafa, Mercè la ginecòloga feminista radical, Pepa, que treballa a l'Autoritat Portuària, i Berta, doctora a una clínica de Barcelona. La solidaritat entre personatges femenins es demostra en nombroses ocasions al llarg de la producció d'Oliver. Sebastiana és acollida per Lònia quan ha estat rebutjada per la seva família a *Estudi en Lila*. A *El sol que fa l'ànec*, Lònia s'enfronta físicament amb l'home que té aterrides les prostitutes d'un carrer de Barcelona per protegir-les i, a Austràlia, Lònia s'arrisca a quedar-se en situació il·legal per ajudar Cristina, tot i que no ha estat contractada per fer-ho. La mateixa solidaritat s'adverteix a *Estudi en lila*, quan la detectiva esbrina el motiu real dels crims que comet l'antiquària i decideix no només no denunciar-la sinó permetre que acabi el seu pla de venjança i pugui escapar.⁵¹ Lònia creu fermament en la necessitat de defensar-se davant els abusos i confia cegament en les seves amigues i col·legues per dur a terme les investigacions. És precisament aquesta confiança i sentiment de responsabilitat el que genera l'única agressió de Lònia a una dona:

—No me deus res, Lònia.

—Sí, i ara mateix la cobraràs.

Li vaig pegar un venta-morros amb el dors de la mà.

—Això per sa padrina australiana.

[...] Però abans que arribessin, jo ja havia etzibat un altre revés als morros de na Cristina.

—I aquest per sa dona de fer feines.

---

⁵¹ Godslan (2002a, 355) apunta al respecte que Oliver no presenta una solidaritat femenina sinó que cau en una contradicció ideològica amb aquest desenllaç, ja que per una banda es critica la societat que permet l'abús i el crim contra les dones i per una altra banda permet la llibertat de les dones que actuen violentament en contra dels homes.

En Henry em va voler agafar, però en Quim li ho va impedir. Aleshores jo vaig clavar un mastegot salvatge a l'orella de na Cristina, amb la mà plana.

—I això per sa meva orella (OLIVER: 1988, 234-235).

Un segon tema destacat és la seva interpretació crítica de la realitat mallorquina, centrada en els problemes que genera el turisme a l'illa:

—En es darrer ple de s'ajuntament de Lluçmajor molts dels regidors varen votar a favor de s'urbanització per evitar, digueren, que sa cala fos una vergonya per Mallorca. [...]

—Sí, els arguments de sempre. El mal és que aquests arguments responen a s'opinió de sa majoria de gent. Sa majoria de mallorquins estan alabats amb sa destrucció de s'illa, encara que hi ha molta de gent que se creu això de *la perla del mediterráneo* —el president continuava parlant amb amargor—. És com predicar en un desert de ciment, d'hotels i de bungalows... (OLIVER: 1988, 159).

L'autora critica el desenvolupament de la indústria turística que ha permès la destrucció progressiva de l'illa atenent a uns criteris econòmics i de progrés que han fet possible el consum del territori. Els ecologistes actuen com a veu de la consciència popular que denuncia i intenta evitar que els arguments econòmics es mantinguin per sobre dels mediambientals. Tot i aquests esforços, és molt complicat, com apunta Oliver en la primera citació, que hom deixi de relacionar turisme i benestar econòmic.

Tot i aquest to crític, Mallorca es presenta també com un espai acollidor i especial, que genera en el personatge principal uns sentiments certament agradables i allunyats de les citacions comentades anteriorment. Lònia enyora Mallorca molt sovint i planteja amb aquest sentiment una imatge molt positiva de l'illa:

Allò era el Teix o el Galatzó? Tan era, mai no ho sabia. Millor dit, mai no m'en recordava. [...] El perfil de Mallorca, des d'un avió o des del vaixell, era inconfusible i només de veure'l ja tenia el cor eixamplat. Vaig estar ben bé dues hores recolzada a la regala, ara aquí ara allà, mirant com el paisatge s'anava fent nítid, com sortia el sol, com la boirina s'esvaïa, com tot passava del blau al daurat. [...] Hauria de venir una setmana o dues per vacances, vaig pensar. I tornar a anar a les cales verges on només s'hi arriba a peu o en barca, ara que encara en queden. I a passejar pels camins de la Serra, a veure aquells paratges ombrívols que de sobte s'obren damunt el Pla o sobre la mar (OLIVER: 1994, 83).

Un tercer tema molt important és la presència de dues llengües oficials a les Balears, així com la riquesa dialectal del català i les diferents variants. El primer punt demostra que Lònia és un personatge convençut de la necessitat de defensar el català davant d'aquells que no respecten el dret a usar-lo:

—Com pot dir això si ni tan sols s'ha mirat sa fotografia? —jo, en mallorquí i ja ben empenyada.

—Què diu, aquesta? —va preguntar al seu company, en espanyol—. No l'entenc, jo, aquest xampurreig.

Li vaig preguntar, en mallorquí, si sabia anglès. Em va dir que sí; aleshores li vaig repetir la pregunta de la foto en anglès, amb unes quantes paraulotes entremig.

—Em sembla que aquesta tia m'ha insultat! —va dir, en espanyol, encès com un misto.

[...] —Ni l'he insultat ni em ric de vostè. Però vostè sí que m'ha insultat; dues vegades. I m'ha faltat al respecte d'ençà que he entrat aquí. Si no dugués aquest uniforme, ja li hauria romput sa cara (OLIVER: 1994, 90-91).

La decisió d'emprar l'anglès abans que el castellà per comunicar-se amb qui no usa el català ens refereix a una polèmica especialment viva durant els anys vuitanta a Mallorca.⁵² Pel que fa a la riquesa dialectal del català, destaquen les múltiples ocasions en les quals Lònia ha de repetir el seu discurs, ja que no s'ha entès el que vol dir per l'ús d'expressions o paraules que no es coneixen al Principat:

—Jo diria que ve de Mallorca —va dir en Quim, molt segur.

—I ara —vaig fer jo—. Perquè ho dius, això?

—Per això de fer cuieres. No dieu aguia i paier, en comptes d'agulla i paller? Doncs cuieres ve a ser el mateix...

—Quan te poses a dir dois, Quim, no hi ha qui t'iguali. També podria venir de Catalunya mateix, perquè hi ha llocs que diuen paier i cuiera... A més, a Mallorca no deim ànec, sinó ànnera, i... Oh, ja em fas dir dois a mi!

En Quim no va dir res més.

—Què són dois? —va preguntar la Patrícia.

---

⁵² Nadal Batle (1945-1997), rector de la Universitat de les Illes Balears entre els anys 1982 i 1995, va ser qui va fer famosa aquesta opció quan afirmà que estava a favor del bilingüisme sempre que fos compartit entre el català i l'anglès.

Rucades —li va aclarir en Quim—. Disbarats. Com aquesta poesia (OLIVER: 1994, 49).

L'obra policíaca de Maria-Antònia Oliver suposà una gran novetat per a la literatura catalana per la introducció d'un personatge principal femení sense complexos davant dels homes, amb una extraordinària sensibilitat pels drets de dones i d'infants. Lònia lluita en un món d'homes i usa la violència quan és necessària per tal de defensar-se de les agressions masculines. Com a representant de la variant «hard-boiled», encaixa violentes esbatussades i treballa constantment per tal d'obtenir la informació que necessita per investigar. Oliver marca amb aquest personatge, sensible i impulsiu, una fita notable a meitats dels anys vuitanta. Temes com el feminisme i la denúncia de delictes que afecten especialment els drets fonamentals de l'ésser humà són aspectes molt importants i presentats amb un to crític que, tot i que no sempre sigui explícit, demostra el grau de compromís social i la implicació de l'autora.

Com a colofó, convé destacar que la continuïtat literària del personatge femení més importat de la història de la literatura negra en llengua catalana sembla quasi impossible. El 2003 (DOMÍNGUEZ: 2003) l'escriptora anunciava que té previst publicar una altra novel·la de la sèrie policíaca que tracta «sobre el maltractament a les dones, el maltractament de gènere. Ja tinc tot l'argument pensat i ja m'he documentat. Ara espero que em vingui la inspiració!» A l'entrevista publicada al 2007 al diari *Avui*, l'escriptora anuncia que la següent obra de la sèrie de Lònia Guiu durà per títol *L'infern dels homes feliços*. Segons l'escriptora «la Lònia també havia quedat molt fotuda amb la mort del Jaume, i m'havia desaparegut del mapa. Però un bon dia va venir a veure'm» (PIQUER: 2007). Dues declaracions d'intencions que, a dia d'avui, no s'han transformat en una obra que suposi la continuació i evolució del personatge. Tal vegada no aportaria, quasi vint anys després, cap aspecte nou el fet de publicar una nova etapa de les aventures literàries de Lònia Guiu. L'evolució social i tecnològica en els darrers vint anys, espectacular i irreversible, tenen com a conseqüència immediata que, el que fa vint-i-cinc anys era innovador i transgressor, sigui avui dia conegut i tal vegada superat. Per tant, es podria pensar que un nou llibre amb Lònia com a

protagonista podria aportar relativament poc a la història recent del gènere en català. Però faria les delícies de tots aquells que hem conegut Lònia Guiu des del seu primer cas.

BIBLIOGRAFIA

- ARNAU, Pilar (1999): *Narrativa i turisme a Mallorca*, Palma, Documenta Balear.
- BALLÓ, Jordi i PÉREZ, Xavier (2005): *Yo ya he estado aquí. Ficciones de la repetición*, Barcelona, Anagrama.
- BENNASAR, Sebastià (2011): *Pot semblar un accident: Novel·la negra i transformació social als Països Catalans (1999-2010)*. Barcelona, Meteora.
- BROCH, Àlex (1991): *Literatura catalana dels anys vuitanta*, Barcelona, Ed. 62.
- COCA, Jordi, (1980): «Maria-Antònia Oliver, una fruita àcida», *Serra d'Or* 253, 13-16.
- DOMÍNGUEZ, Lourdes (2003): «Maria-Antònia Oliver "Hi ha molt de camí per a la rebel·lia"» *Avui*, 12 de juny.
- (1991): «Maria-Antònia Oliver: "Antípodes"», *Catalan Review* 5:1, 279-281.
- ESCANDELL, Dari (2007): «Na Lònia Guiu de Maria-Antònia Oliver: la profanació d'un espai literari en català vedat a la dona», a <http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/4790>, 1-14.
- GODSLAND, Shelley (2002a): «Maria-Antònia Oliver: la reescritura femenina / feminista de la novel·la negra» a *Bulletin of Hispanic Studies* 79:3 (337-352).
- (2002b): «From Feminism to Postfeminism in Spanish Women's Crime Fiction: The Case of Maria-Antònia Oliver and Alicia Giménez-Bartlett» a *Letras Femeninas* XXVIII:1 84-99.
- HART, Patricia (1990): «Maria-Antònia Oliver "Antípodes"», *España Contemporánea* 1, 145-146.
- MARTÍN, Àlex i PIQUER, Adolf (2006): *Catalana i criminal. La novel·la detectivesca del segle XX*, Palma, Documenta Balear 2006.

- NADAL, Marta (1992): «Maria-Antònia Oliver. Novel·lar la realitat», *Serra d'Or* 389, 10-13.
- OLIVER, Maria-Antònia (1985): *Estudi en Lila*, Barcelona.
- (1988): *Antípodes*, Barcelona, La Magrana.
- (1988): «El meu univers literari», *Nexus* 20, 52-59
- (1994): *El sol que fa l'ànec*, Barcelona, La Magrana.
- PIQUER, Eva (2000): «Entrevista a Maria-Antònia Oliver», *Avui*, 19 d'octubre.
- USÓ, Teresa (2010): *Maria-Antònia Oliver, traductora*. Treball de recerca inèdit, Universitat de Vic, a <http://www.recercat.net/bits-tream/2072/46671/1/Tesina+final+pdf.pdf>.